

Kristijan Vujičić

KNJIGA IZLAZAKA

Izvještaj Odjela za ćudoređe Ur. broj BK 75-251-15

Zagreb, rujan 2015.

Sadržaj

Uvod ili kako sam upoznao djelatnike Odjela za ćudoređe

Serijski monogamist

Šest(insk)o čulo

Pražki delirij

Znam da nije nešto, ali to je sve što imam

Skupljač psovki

Ne jedem, dakle jesam

Lanci za Bukowskoga

Wittgenstein u New Yorku

Priča o škorpionu i žabi

Izbor za miss Boba Rocka

Dubec-beg

Žena koja mi je čitala

D(r)ama s Ka(r)melijama

Duhovne vježbe jednoga Don Juana

Presuda umjesto zaključka

„Ovo je fiktionalna proza i nikome nije posvećena.“

Charles Bukowski, *Pošta*

“Literatura je bijeg pred stvarnošću.”

Franz Kafka

„Pitali su mudraca, koji trenutak čovjekovog života je najbitniji, koji je najbitniji čovjek kojega u životu susreće, i koje djelo je u životu najnužnije. Odgovor je glasio: Najbitniji trenutak uvijek je sadašnjost, najbitnija osoba uvijek je baš ona koja se nalazi nasuprot tebi, a najnužnije djelo uvijek je ljubav.“

Meister Eckhart

Uvod

ili kako sam upoznao djelatnike Odjela za čudoređe

Ne bih ni sam znao reći kako je sve zapravo počelo. Ležao sam u sobi otpijajući gutljaj vode pogleda uprta u daljinu. Na prsima mi je ležala nepročitana knjiga, a ja sam razmišljao s kim bih mogao izići sutra navečer: s učiteljicom Vanjom, prevoditeljicom Gabrijelom ili psihologinjom Lukrecijom. Razmišljao sam o smislu izlaženja. Dvoje ljudi se upoznaju i dogovore izlazak. Zašto to zapravo rade, što očekuju od izlaženja, pitao sam se, budući da više u tome nisam vidio nikakav smisao. Upravo sam navršio četrdeset godina i moji izlasci postali su toliko besmisleni da sam trebao neku vrstu predaha. Trebao sam *time out*. Uvjeravao sam se da sam odustao od žena, da me više ne zanimaju i da neko vrijeme uopće neću izlaziti. Hm, četiri desetljeća, pomislio sam, a još nisam pronašao ženu svojega života... Ili možda i jesam, ali od silnih *dejtova* nisam to uspio shvatiti.

Prevalim se na desni bok, knjigu o Kierkegaardovu životu koju već dugo želim pročitati, ogromnu biografiju od kojih 900 stranica, i ovaj put stavim sa

strane, na hrpu knjiga pokraj uzglavlja. Gledao sam naslovnice djela koje je napisao neki Norvežanin i divio se crtežu glave nesretnoga Kierkegaarda. Taj tip uopće nije izlazio, upravo suprotno, jednom je zgodom upoznao mladahnu djevojku, Reginu Olsen, zaručio se s njome i nakon toga odlučio prekinuti zaruke. Razlog? U njegovoj glavi vrlo jednostavan: melankoličnost njegove duše mogla je nepobitno negativno utjecati na tu mladu damu i on je razrješava svoje bolećive persone, a samim time, nadao se danski filozof, i nesretne budućnosti. Pritom, čini mi se, nije uopće upitao djevojku što ona misli o tome. Prisjetio sam se kako sam se nedavno na jednom od svojih izlazaka posvađao s djevojkom upravo vezano za tu temu nepunih dvadeset minuta nakon što je večera započela. Mislim da mi je to bio svojevrstan rekord. Kasnije sam doznao da su ljudi koji su sjedili za stolom pomislili kako nije riječ o prepiranju, nego „o barenju“, kako je rekla moja prijateljica koja je i organizirala večeru.

Ali, malo su mi misli odlutale u drugu krajnost. Razmišljao sam o besmislenosti izlazaka: da, upravo tako. Činilo mi se da nakon četrdeset godina lutanja pustinjom ljubavi (kao što mi je nedavno rečeno) poput židovskoga naroda koji luta pustinjom u biblijskoj Knjizi Izlaska¹... Tu sam zastao na trenutak, nasmijao se u sebi, nadajući se da ovom usporedbom nisam napravio nekakav moralni prijestup i da ne postoji kakav Odred za svetogrđe ili takvo što, koji bi mi mogao banuti na vrata. Od cijele ove konstrukcije lagano mi se

¹ **Knjiga Izlaska** (grč. Ἔξοδος; lat. *Exodus*) druga je knjiga Starog zavjeta i Petoknjižja, to jest židovske Tore. U žarištu cijele izraelske povijesti, a pogotovo ove knjige, stoji izlazak iz Egipta i sklapanje sinajskoga Saveza (sve napomene su autorove).

prispravalo – shvatio sam da neću zvati ni jednu od spomenutih djevojaka i čvrsto odlučio: dosta sam ja tražio njih, ili bolje rečeno nju... sada je vrijeme da ona, ta djevojka ili žena, potraži mene. Da, tako je, ta odluka neka me vodi u noć i u slatkoću mojih snova. Uostalom, sve sam više sam sebe podsjećao na čovjeka koji luta naokolo sa svjetiljkom u ruci i traži nepronađenu ljubav, a istodobno, ako ta ljubav/žena traži slučajno mene – ne može me naći, jer nikada nisam na istome mjestu. Stalno se mimoilazimo. Zato ću sada, tako sam odlučio, stajati na mjestu i čekati. Bože, pomislio sam, pa zar sam ja takav čudak da ne mogu naići na ženu koja mi odgovara. I što se to događa sa mnom? Pošalji mi nekoga da me urazumi i da shvatim što mi je činiti...

Potom sam utonuo u san.

Sanjao sam livadu i potok što teče predivnim krajolikom, a u daljini je nepoznata djevojka trčala kroz travu. Pokušao sam je sustići, ali što sam se više približavao, ona je stalno mijenjala izgled: malo je bila crnokosa, potom brineta pa plavuša, nebo se nekako oblačilo i sve više pritiskalo moju zaluđenu glavu... Smijala se, zabacivala kosu oko sebe i nikako joj nisam uspijevaao jasno vidjeti crte lica. U trenutku kada sam napokon dotaknuo njezino rame – upravo mi je bila okrenuta leđima – čuo sam je kako govori:

– Postoji samo jedna žena na svijetu s tisuću lica... tisuću lica... lica... ca...

U tom trenutku sam se usrao od straha. Lice djevojke se smežuralo i pretvorilo u lice jako stare, izborane žene. Jeka je odzvanjala tom više i ne tako prostranom livadom, budući da se mračno nebo gotovo spojilo sa zemljom.

Pogledao sam prema nebu, a tamo se pojavilo ogromno crno sunce i u pozadini se čula pjesma Soundgardena „Black Hole Sun“. Djevojka koja je upravo postala starica okrenula se prema meni, a lice joj se počelo raspadati i ja sam se dao u paničan bijeg.

Trčao sam i trčao koliko su me noge nosile i postajao sam potpuno siv, onako kako se to može iznenada dogoditi čovjeku samo u snu, odjeven u sivo odijelo, kosa mi se prorijedila i na kraju su na mojem tjemenu ostale tek tri dlake. Svijet oko mene pretvorio se u dvodimenzionalne nacrtane gradske ulice, socijalističke zgrade i kućice, a ja sam... (je li to uopće bilo moguće? da, moguće je)... sve više sličio liku iz crtića, i ulazio u sobu u kojoj se nalazilo ogromno računalo koje je ljudima što su stajali u redu izbacivalo fotografiju njihova idealnoga partnera. I svi su bili zadovoljni fotografijama koje su dobili.

Onda sam na red došao ja... Predao sam CD sa svojim podacima uniformiranim ljudima koji su stajali pokraj računala i nakon nekoliko jednostavnih operacija koje su obavili... dogodilo se nešto nepredviđeno. U trenutku kad je iz donjeg dijela računala trebala izići fotografija moje srodne duše, jebeno računalo je zaštekalo, počelo kašljucati i dimiti se pred začuđenim uniformiranima informatičarima koji su krenuli besciljno trčati već dobrobrano zadimljenom prostorijom. I dok se jedno računalo porađalo, iz njega je ipak, pred pogledima punim nevjerice, stala izlaziti fotografija u boji (u crno-bijelom svijetu, ha) i na njoj se umjesto predivne žene, nalik Monici Belluci ili Penelopi Cruz nalazila velika glava s tri dlake na tjemenu, meni tako poznata, budući da

se preda mnogom nalazilo lice – a čije drugo nego upravo moje. Jedini problem je bio taj što ja, kako u snovima obično bude, i nisam bio ja, već sivi crtani lik po imenu Gustav.²

Tada su u zadimljenu prostoriju ušla dva tipa odjevena u crna odijela (ne siva) i jedan od njih pritisnuo je prstom crveni prekidač, a zvuk koji se začuo više je sličio zvonjavi zvona na kućnim vratima negoli alarmu. Zvono je nastavilo drindati. Driiin-driiin... Onako bez prestanka. Otvorio sam oči i tek tada shvatio da više ne sanjam, nego da se to čuje zvono na mojim ulaznim vratima.

– Tko je sad? – promrmljao sam sanjivo dok sam žmirkajući pokušavao otvoriti oči pa glasnije dometnuo: – Evo me! Samo da navučem majicu.

Dovukao sam se do hodnika, srušivši nekoliko knjiga s noćnoga ormarića i otvorio vrata. A tamo sam imao što vidjeti. Iz polumraka hodnika navirivala su se dva lika odjevena u crna odijela – jedan zalizane crne kose i ozbiljna lica na kojem su dominirali brkovi, a drugi ćelave glave s naočalama i tupavim smiješkom na licu.

– Dopustite... – reče ćelavac koji se cerio dok je vadio posjetnicu crne boje na kojoj je bilo nešto načrčkano, kako se činilo, pozlaćenim slovima. – Mi

² *Gustav* je mađarski crtani film (*Gusztáv*, 1961. – 1977.) koji je u kratkim petominutnim epizodama opisivao birokratske zavrzlane komunističkoga sustava, razne strahove i probleme suvremenoga čovjeka (od utjecaja novih tehnologija preko usamljenosti do samoljublja). Crtić je bio izrazito popularan u zemljama Istočne Europe, a na području bivše Jugoslavije osamdesetih godina prošloga stoljeća stekao je kulturni status.

smo iz Odjela za ćudoređe i ovdje smo zbog Izvještaja s urudžbenim brojem BK 75-251-15...

– Molim, o čemu govorite?... – prekinem ih još uvijek bunovan. Pritom sam se uvjerio da na posjetnici uistinu piše velikim tiskanim slovima: ODJEL ZA ĆUDOREĐE. – Kakav usrani Odjel?

– Prosim vas lepo, bez prostaćenja – po prvi put mi se obrati ćovjek s brkovima stavljaćući nogu između praga i otvorenih vrata, vjerojatno pomišljajućući da ću zalupiti vratima. – Ovde smo ionako zbog vašega kak bi se reklo... nemara... sami ste nas pozvali, ne.

– Kolega – obrati mu se sa smiješkom onaj drugi. – Nemojte prejudicirati. Zašto odmah naglašavate da je rijeć o gospodinovu nemaru, kao da je unaprijed osuđen. To će tek vrijeme pokazati. Uostalom, znate i sami da nitko nije kriv dok mu se ne dokaže suprotno, he-he, zar ne?

– Slušaj me, gospon Gott – brko mu se unio u lice i promrsio kroz zube, bez uvaćavanja koleginog persiranja – već sam ti rekel na putu prema ovome nesretniku: zihet je kriv da nemre biti krivlji... Ionak imamo fajntoga zapisanoga. On bi tek trebal dodati neka ne osobito ključna mesta za njegov slućaj. Ali, molim, molim... bumo išli po tvom pravilniku. No, daj, vadi ga van i recitiraj.

Gledao sam neobićni dvojacet kako se mećusobno nateće i nisam shvaćao ništa od bujice rijeći koje su im izlazile iz usta. Mislim da sam prvi puta u ćivotu ostao bez rijeći. Tada je progovorio gospodin Gott, nasmiješeni ćelavac:

– Ispričavam se zbog nepristojnosti mojega kolege, gospodina Vargeka...

– Kakva su to prezimena... Gott i Vargek? – upitao sam.

– Molim vas da me ne prekidate! – reče Gott i nastavi. – Dakle, mi smo djelatnici Odjela za ćudoređe i ovdje smo kako bismo napravili Izvještaj pod urudžbenim brojem BK 75-251-15. Vidite... BK... da vam objasnim.

– Hajde već jednom – nestrpljivo reče Vargek – objasni već jednom ovome velikome ljubavniku.

– Nemojte me požurivati! – nervozno je odgovorio gospodin Gott. – Dakle, vi ste Božidar Kukec, rođen 1975. u Zaporožju... Hm, hm. Ovdje krivo piše – gledao je Gott u svoje malo prijenosno računalo popravljajući naočale. – Ispravak. Rođen u Zagrebu 1975. Je li tome tako? – upitao je sa smiješkom, na što sam ja kimnuo glavom. – Vi ste na današnji dan, namjerno ili nenamjerno, što uopće nije ni važno, pokrenuli postupak protiv samoga sebe po pitanju vaše ćudorednosti i izlazaka s... ne znam kako bih se lijepo izrazio... izlazaka s povelikim brojem žena.

– Ma daj, ne kenjaj – vikne onaj drugi koji mi je sve manje sličio na kakva gospodina, a pogotovo ne na djelatnika nekakvoga Odjela. – Tip je notorni preljubnik, zavodnik... Ma on je serijski ljubavnik, kužiš – cerio mi se u lice brkati tip koji me je podsjećao na purgersku verziju pjevača Freddieja Mercuryja.

– Dobro, kako god – ugodnim glasom nastavi gospodin Gott. – Mi smo ovdje da to ispitamo, napravimo Izvještaj, a ostalo je – značajno je pogledao u

zrak podigavši dlanove prema gore poput svećenika – u drugim rukama. Ja sam, dakle, gospodin Gott, djelatnik Odjela za čudoređe pri... hm, hm, nije važno pri čemu, i zastupat ću vaše interese. A ovo je...

– A moje prezime je Vargek i zastupal bum u ovome slučaju nečije druge interese – reče zalizani brko i grohotom se nasmije pružajući mi ruku... – Na usluzi. Odnosno, dragi moj pajdek, nadam se da ti ne bum bil na usluzi.

Nakon što sam čuo ove riječi, u glavi su mi ponovno zatutnjali taktovi pjesme „Black Hole Sun“, uskoro mi se zamračilo i sljedeće čega se sjećam jest da sam ležao omamljen u svojem krevetu.

Serijski monogamist

Bit će da je mene, Božidara Kukca, netko oklevetao, jer ste mi ovako banuli na vrata iako nisam učinio nikakvo zlo. Tako sam nešto rekao, ili pomislio. Nisam bio posve siguran u pravo značenje ovih riječi, budući da sam ležao u krevetu držeći hladnu krpu na zatiljku, na mjestu na kojem se pojavila kvrga nastala zbog pada. A uzrok? Ah, uzrok... Uzrok je bilo besmisleno blebetanje onoga dinamičnog dvojca. Upravo sam pomislio kako se sve to i nije zbilo, kada je progovorio gospodin Vargek:

– Pomešali ste, dragi kolega, uzrok i posljedicu. Naime, vidite – frkao je svoje kratke brkove – uzrok vašega pada je... heh, heh, ak tak mogu reći, vašega Pada, kužite... u dalekoj prošlosti, u vašem pretjeranom entuzijazmu za zabavu, izlaske, za... kak vi mladi to volite reći, ah, da, za tancanje.

– Ja ne govorim tako – odbrusio sam. – Malo vam je taj izraz zastario.

– Dobro, nije važno tko kak spika. Naš dolazak je bil sam povod vašega padanja u nesvijest, a mi se svi zajedno ovde nalazimo upravo zbog vašeg

delovanja, ak je jasno kaj želim pripovedati. Vaša delovanja prema drugome spolu i općenito vaši izlasci uzrok su cele ove situacije i upravo započeta procesa. Žišku? – namignuo mi je.

– S vama nešto stvarno nije u redu – rekao sam zagledavajući iza Vargekovih širokih ramena. – Kakav vas je proces spopao? Molim vas, gdje je gospon Gott?

– Koooleeegaaa, pa nemojte nam već drugi put u tako kratkome roku poplašiti jadnoga klijenta. Evo, pronašao sam nešto što će vam u potpunosti vratiti boju u lice, dragi moj Kukec – smješkao se usrdno. – Pronašao sam u vašoj skromnoj kuhinjici bocu likera od višnje. Eto, otpijte, otpijte... taaaakoc.

Otpio sam gutljaj shvaćajući sve više da se nalazim u nezavidnoj situaciji. Nastala je neugodna tišina, a u mojoj se glavi rojilo stotinu pitanja. Nisam ipak bio u stanju izdvojiti ijedno suvislo pa sam čekao neko vrijeme zatvorivši oči, i nadao sam se da će ove dvije spodobe nestati u trenutku kada ih ponovno otvorim. Nakon nekoliko sekunda žmirenja, kao dijete koje čeka da problemi sami od sebe nestanu, otvorio sam jedan kapak, potom i drugi, i što sam imao vidjeti: preda mnom su se i dalje navirivale dvije glave. Jedna uredno podšišana, druga ćelava, sva postavljena nahero, baburasta nosa i sivih očiju, što su se smijuckale iza naočala, ali unatoč estetskim nedostacima meni nekako i draža, budući da je govorila stvari koje su mi barem malo išle u prilog.

– Obranit ću vas ja, vidjet ćete, poštovani gospodine Kukec. Pa vidjet ćete i sami, dokazat ćete da je sve ovo jedna velika zabuna. Neće vama ništa nažao

učiniti ovaj đavolji odvjetnik.³ Je li tako, hajdemo, popijte još gutljaj likera... Ovo je ipak pravna država... A Kant u *Zasnivanju metafizike čudoređa* navodi kako je pravna država ideja uma i kao takva može se zasnovati samo na načelima uma *a priori*...

– Daj začkomi već jednom s tim svojim etičkim trabunjanjima! – prekinuo ga je Vargek.

– Gospodine Gott... – pokušao sam se dodvoriti čovjeku s naočalama, dok sam ležao s mokrom krpom na čelu kako bih u potpunosti došao k sebi – vi izgledate kao pametan čovjek. Recite mi, iz kakvog ste ono vi Odreda? Odreda za svetogrđe ili što?

– Ah, vama se jadničku u glavi sve pomiješalo – reče Gott brišući kapljice višnjevca što su mi potekle rubom usana. – Mi smo iz Odjela za čudoređe.

– Ali kakav je to odjel? Pri kojem ministarstvu? – propitkivao sam ih osjećajući strašnu glavobolju.

– Dosta ste vi postavljali pitanja, Božidare Kukec samoprozvani Bukowski – Vargeku preko usana prijede jedva vidljiv podsmijeh. – Recite, otkuda vam taj grdi nadimak?

– Prijatelj mi ga je dao u srednjoj školi.

– Da, to je vaša špreha, ali špreha koja ne drži vodu. Mi, vidite – poravnao je Vargek ponovno svoje svježe obojene brkove – znamo da to nije istina. Vi ste

³ **Vražji odvjetnik** ili **đavolji advokat** (*latinski: advocatus diaboli*) je izraz za kanonskog odvjetnika Katoličke Crkve čija je dužnost voditi raspravu protiv kanonizacije ili beatifikacije neke osobe. U širem značenju svaka osoba koja uzima suprotan stav u raspravi iz proceduralnih razloga i radi donošenja kvalitetne odluke/zaključka.

taj nadimak sami sebi nadenuli i na taj način ste se predstavljali po raznim mestima... i u svojim izlascima.

– Ali gledajte, gospon Vargek... – htio sam se pobuniti protiv ove neistine, ali sam naglo ušutkan.

– I šlus! Nemate vi kaj tu meni spikati oko toga. Da, u svojim izlascima... No, to ovde i nije tak važno. Kao što za naš slučaj nije važno da se često znate predstavljati u raznim krugovima kak arhitekt, iako nikada niste ni studirali arhitekturu, već ste samo išli na prijamni ispit... Kao što nije važno ni to kaj farbate ljude da je ovaj stan u centru vaš ili da osobno poznajete mnoge važne i istaknute ličnosti našega kulturnoga i privrednoga života. Sve to nije važno. Ovde smo samo zbog jedne stvari, zbog optužnice da ste dosada izlazili s fakat previše žena i da ćete, ako ja dokažem vaše grehe, privremeno dobiti zabranu izlazaka.

– Kakvu zabranu izlazaka? – želio sam ustati, ali se nisam mogao pomaknuti. – Ma što si vi umišljate?

– Polako, pooolaaakooo – moglo se čuti kako situaciju iz pozadine smiruje gospodin Gott.

– Ti se ne mešaj – procijedio je Vargek, a potom i sa mnom prešao u neformalniji oblik komunikacije. – Moram mu prvo pročitati optužnicu. Ali prije toga, možda bu se fakin i sam setil za kaj je optužen. Hajde, hajde, seti se... Kaj sad cvikaš, ha? Nedavno si bil vani s jednom kiparicom. Sećaš se, ne? Kak je to izgledalo?

Pokušao sam se prisjetiti. Da... nedavno sam sreo tu kiparicu u Ilici, onu istu djevojku s kojom sam se posvađao mjesec ranije na večeri kod prijateljice. Razgovarali smo posve pristojno, kao da se nikada nismo zakvačili, počela je padati kiša i ona je tada ponudila da odemo u njezin atelje i...

– Molim vas, razmišljajte naglas – uskočio je Gott – svaka informacija može biti važna.

– U redu – rekao sam i nastavio: – Dakle, ta djevojka mi je ponudila da pođemo u njezin atelje po kišobran...

– Pa niste valjda pristali – zapjenio se ćelavac – iako i dalje ne shvaćam kakve veze ta priča ima s našom temom.

– Čkomi i naj prekidati. I onda...

– Nisam želio da odemo po kišobran, rekao sam da mi ne smeta kiša i tako, ali je djevojka, Bojana se zove, ustrajala – tu sam vidio kako gospodin Gott u nevjerici koluta očima – i ipak sam otišao. Samo po kišobran. No, kada mi je dala kišobran, djevojka mi je dala i broj mobitela i zamolila da joj naknadno isti kišobran i vratim. 'Pa možemo i na piće', tako je rekla. Nisam znao što da učinim i uzeo sam kišobran. A onda sam joj ga tjedan poslije vratio u Petici.

– Što je Petica? – čudio se Gott.

– Nevažno – reče Vargek – neka birtija. Hoću reći lokal, kolega, budući da sve smerno zapisuješ. Dobro, onda ste otišli tam i šprehali... o čem?

– Onako, malo o politici, književnosti i tako. Pričala je o svojemu psihijatru.

– Je li vas ona, ta Bojana, malkice škicala? – upitao me cereći se đavolji odvjetnik.

– Pa možda malo jest – odgovorim crven u licu.

– I kaj je bilo dalje?

– Onda je tražila da joj pričam o svojim vezama. I ja sam stao govoriti, popio sam već nekoliko piva pa sam nabrajao neke svoje cure, a onda kada sam rekao da sam nedavno proslavio desetu jubilarnu vezu... Ne znam kako da kažem, ali djevojka je... pukla ko kokica. 'Deset veza? Pa što je to s tobom? Jesi li ti normalan? Koji je tebi kurac? Ti si, ti si...', Bojana se trudila naći prave riječi. 'Ti si serijski monogamist, eto to si ti. Idem ja sada lijepo na WC, a ti mi se javi za nekih četiri do pet godina kad dobro razmisliš o svojem ljubavnom životu...' - urlala je tako da su nas svi u bircu promatrali, 'i ka-da do-đeš k se-bi!'

– Eto vidiš kak te pogodila, pajdaš moj. To je optužnica...

– Koje?

– To... da si ti, fakin jedan... SE-RIJ-SKI MO-NO-GA-MIST!⁴

– Kakva je to optužnica?

⁴ Termin "serijski monogamist" nije izmislio Vargek iz Odjela za čudoređe već je otprije poznat i koristi se za osobe koje doslovce skaču iz jedne veze u drugu, odnosno nakon prekida traže novog partnera i to u najkraćem mogućem roku kako bi izbjegli samački život.

– Takva kakva jest. Nije na tebi da propituješ vrednost našega sustava, nego mi propitkujemo tvoju ćudorednost. I kaj je bilo nakon toga? Završi priću, lajbek, kak bi je ćul i tvoj odvetnik.

– Niš. Hoću reći... Ništa. Djevojka se vratila, malo se smirila i na moje pitanje zašto se uzrujala rekla: 'Gledaj, ja sam došla ovamo vidjeti jesi li ti moj mogućí životni partner... kompatibilna osoba. A ti? Zašto si ti došao?'

– Molim vas, obratite pozornost, poštovani kolega Gott, na ovaj bedasti odgovor.

– Da, ja sam tada rekao... – glas mi je gubio na snazi – da sam joj došao vratiti kišobran!

– Kišobran! Frajer je došiel na ćvenk da joj vrne kišobran! Ha-ha-ha, ne mrem verovati, umrl bum od smeha! – naslađivao se Vargek. – On je dami došiel vrnuti kišobran. Predivno. – Nakon što je to rekao, naglo se uozbiljio. – A onda je nesretnica ustala od stola i otišla. Eto, kakav si ti kavalir i džentlmen.

– Koleeegaaa, molim vas da se primirite – ushodao se Gott. – Gospodin Kukec nije nikome tim ćinom učinio ništa nažao. Možda malćice nespretan izbor rijeći, ali sve u svemu, mislim... to je i istina. Doista je došao vratiti kišobran.

– Dobro, kolega. Ak vi tak kažete. Onda će tužilaštvo krenuti korak po korak dokazivati nesmotrenost ovoga mladića... hoću reći ovoga sredovjećnoga muškarca. Svašta je radil u svojim takozvanim izlascima: zaboravljal na

dogovore, zavodil, kasnil, seksual se po parkovima, pijan koračal rubom zgrade, hodao s deklicom cela dva tjedna a da joj ni imena nije znao...

– Ma to mora da je neka pogreška. Kako bi bilo moguće da cijeni gospodin Božidar Kuček ni imena nije znao djevojci s kojom je izlazio? Moj klijent nije takav.

– Kaj nisi bezveze, Gott. Sam sve zapisuj. Zapisuj i čudi se. A ti, Bukowski, kreni s pričom i pazi da ništa ne izostaviš. Ionak se sve kaj veliš može upotrijebiti kao dokaz upravo protiv tebe. Ta bezimena djevojka živjela je na Šestinama, kaj ne... Sećaš li se?

– Sjećam se, kako se ne bih sjećao...

I doista, sjećanja su navirala, drhtavim sam glasom ponavljao priču iz jedne davne večeri, dok je pedantni gospodin Gott svaku moju riječ pažljivo zapisivao u svoje računalo.

Šest(insk)o čulo

Sjećam se, kao danas, te večeri na Strossmayerovu šetalištu, iako se taj događaj zbio davne 1995. godine. Sjećam se klupe, hladne večeri i sebe kako sjedim rebara zabijenih u oštre daske ispražnjene glave i pogleda uprta u daljinu. Nijedna misao nije mi dopirala do mozga, teškim prstima prebira sam po vanjskoj kori svoje sive tvari, a u šupljini koju bih trebao nazvati svojom glavom odzvanjala je samo ona velebna rečenica s kraja Wittgensteinova *Tractatusa*.⁵ „O čemu se ne može govoriti, o tome se treba šutjeti.“

Da, šutio sam, istinski sam šutio, jer samo jedno pitanje postavljao sam samome sebi, samo je jedno pitanje u tom odsječku svemira za mene bilo važno. Moju šutnju prekinula je djevojka koja je sve vrijeme sjedila tik do mene.

⁵ Posljednje riječi **Ludwiga Wittgensteina**, jednog od najznačajnijih filozofa 20. stoljeća, bile su: „Recite im da sam proživio čudesan život.“ Studirao je aeronautiku pa zatim odlazi na studij filozofije kod Bertranda Russella u Cambridge. U rogovima Prvoga svjetskoga rata piše svoju *Logičko-filozofsku raspravu (Tractatus)*, djelo koje izlazi 1921. Na kraju tog jedinog djela koje je izašlo za njegova života zaključuje da je cijeli *Tractatus*, strogo uzevši, besmislen. Smisleni su, tvrdi, samo analitički sudovi logike i matematike i empirijski sudovi prirodnih znanosti. Nakon završetka knjige punih deset godina se ne bavi filozofijom, već radi kao vrtlar u samostanu i kao učitelj po selima Donje Austrije. Nije manje važno da se u jednom trenutku filozof odrekao ovoga djela.

Zaboravio sam pripomenuti njezinu prisutnost, stoga bi bilo najbolje da krenem ispočetka...

Djevojku sam upoznao na maskenbalu koji dan prije na Jabukovcu u kući jednog poznanika. Nikada nisam bio veliki ljubitelj tih druženja pod maskama, nisam volio hodati kroz grad maskiran pa sam koristio svoje prirodne prednosti (ili mane, kako se uzme) i – onako dugokos, odjeven sav u tamno i dugi crni kožni mantil – glumio neku vrstu vampira. Stavio sam u usta i umjetne zube, ali njih sam skinuo odmah nakon ulaska u kuću, a onih nekoliko kapljica krvi što mi ih je prijateljica ružom iscrtala oko usta ubrzo su nestale u dodiru s vinom. Bio je to uistinu neobičan maskenbal. Cijelu sam večer sjedio u kuhinji s jednom djevojkom, primijenivši svoj takozvani šarm isprepleten s natruhama duhovitosti, dok su kolege s faksa – Tino, obučen u vatrogasca (posudio je očev komplet iz bukovačkoga Dobrovoljnog vatrogasnog društva) i Mimica, poput skijaškoga asa Stenmarka, s kapicom na glavi i skijaškim štapovima – svako malo provirivali u prostoriju kako bi vidjeli kako se stvar razvija.

Ali, budući da nikako nisam mogao zapamtiti taj delikatni podatak, njezino ime, nije dolazilo ni do napretka razvoja situacije. Oduvijek sam imao problema s pamćenjem imena pri upoznavanju: ne znam što bi se dogodilo... usredotočio bih se na stisak ruke, lice i izraz očiju druge strane ili tek na svoju prezentaciju.

– Kako si rekla da se zoveš? – i meni je bilo glupavo postaviti treći put isto pitanje.

– Pa rekla sam ti već... Moje ime je... – u kuhinji su upravo popadali lonci pa je opet nisam čuo.

– Oprosti, ja ti malo slabije čujem. – Izvlačio sam se. – Kako si ono rekla?

Ovog puta mi je nešto drugo odvuklo pozornost, a nakon toga mi je postalo besmisleno pitati je kako se zove pa sam se prepustio laganom uživanju u večeri i njezinu uistinu ugodnu društvu. Najzanimljivije je to što i danas znam da je živjela u Šestinama, kako izgleda, čak čudnim spletom okolnosti koliko je visoka (171 cm) pa i konfekcijski broj. Svidjeli smo se jedno drugom i te subotnje večeri smo se dogovorili da ćemo se opet vidjeti. Kako su to bili davni lijepi dani bez mobitela, odmah smo se dogovorili za ponovno viđenje u ponedjeljak, na Trgu bana Jelačića u 19 sati.

Našli smo se te prohladne zimske večeri, a ja sam, odlučivši doznati njezino ime, spominjao nekakve opskurne filozofe vrteći se stalno pred izlogom tadašnjeg Znanja. Pokazivao sam joj pojedine knjige i već dobro promrzao strpljivo čekao nailazak nekog poznanika, kako bih ih predstavio jedno drugom. Nismo dugo čekali, sreća prati odvažne, kaže naš narod, ali ne do kraja, budući da je naišao pjesnik Surla, lajavi bitnik kojeg sam upoznao na noćnom poslu u pekari.

– Ovo je Surla – izgovorio sam i čekao da čujem njezino ime.

– Opasno se dobro ljubiš, dok si naslonjena na moj šuriken – zaskočio nas je Surla, izrecitirao svoja dva-tri stiha o problemima suvremenoga nindža-junaka i nestao u oblaku alkoholnih isparavanja.

Naravno, njezino ime nisam čuo, štoviše, nisam imao ni najmanje prilike. Ta scena me dobrano utukla, nekako čak i rastužila. Krenuli smo dalje, moja neizrecivo draga djevojka i ja šetali smo kroz noć, ušli u neki kafić, pili čaj s rumom, ljubili se i družili. Te večeri i sljedećih nekoliko dana pokušavao sam se domisliti raznim smicalicama kako bih otkrio njezino ime. Pitao sam je da mi pokaže vozačku:

– Nemam je. Ne vozim – odgovorila je.

– Mogu li vidjeti tvoju osobnu? – prtljao bih nemušto nakon nekog vremena.

– Zašto? – s pravom se čudila.

– Pa da, ovaj... vidim kako izgledaš na fotki kada si bila mlađa.

– Nema potrebe – rekla je. – Naime, imam novu osobnu staru tek nekoliko dana, a fotografirala sam se prije dva-tri tjedna.

Tada sam doznao cijelu povijest njezine obitelji, čak i imena tate i brata. Iz meni danas nejasnih razloga zapleli smo se u razgovor o njezinoj visini i broju cipela.

Bila je subota i dogovor je bio da je nazovem iz telefonske govornice, što sam i inače najviše mrzio. Ono, vani mećava, a ja na Trgu s neke govornice stisnutih usana i cvokotavih zubi zivkam ljude. Okrenuo sam njezin kućni broj, prvi put se javio vjerojatno stari, pa sam poklopio. Onda se opet javio muški glas, ovaj put drukčiji, možda brat, što ja znam... Pa sam opet poklopio. I tako

nekoliko puta, budući da nisam znao koga tražiti. Zamišljao sam što bih odgovorio na pitanje koga trebam:

– Molim vas djevojku crne kose, dvadeset godina staru, visoku 171 centimetar, broj cipela 39...

– Ha, koga trebate?

– Pa trebao bih vašu kćer ili sestru... možda i unuku... Rekla mi je da nema vozačku, a novu osobnu je izvadila nedavno. Znam da zvuči kao oglas u novinama. Ali...

– Vi niste normalni. Nemojte više zvati!

Uglavnom, da skratim priču, djevojka s kojom sam hodao gotovo puna dva tjedna javila se tek na moj deveti poziv. Dogovor je bio da se čujemo u dva, a ja sam je dobio oko pola četiri. Nakon što je ustvrdila da zvučim kao da u ustima imam lizalicu (smrzavao sam se, bilo je to cvokotanje zubi), rekao sam joj da sam zapeo na poslu preko student-servisa i da je vjerojatno riječ o ehu u slušalici. Pitala me i jesam li zvao prije, budući da je netko stalno nazivao i spuštao slušalicu, na što sam uvrijeđeno odgovorio da ja nisam nekakav čudak i da imam pametnijeg posla.

I tada je došla ta veličanstvena večer na Strossu.

– Baš me zanima što je zapravo značila ona Wittgensteinova rečenica: „O čemu se ne može govoriti, o tome se treba šutjeti“ - prazna pogleda bačenog pred sebe razmišljam naglas.

– Nemam pojma – odjekuje djevojčin glas.

– Koliko sam upoznao Wittgensteina kroz njegova dva djela, vjerojatno težnju k jasnoći, a prema matematičaru Carnapu „zatvaranje usta metafizici“. Ali što je Carnap znao o tome, Wittgenstein ga ionako nije podnosio...

Ona i dalje šuti. Sjedi i gleda u daljinu. Postavlja mi se samo jedno pitanje, već znate koje. I tada možebitni spasonosni događaj: želi otići u park obaviti nuždu; predlažem joj da ostavi torbicu na klupi kako joj ne bi smetala.

Djevojka odlazi, natkriljujem se u svojem kožnom mantilu nad torbicu, prolaze sekunde, napokon ću doznati njezino ime, u rukama držim novčanik i... Tada sam začuo njezin prodoran glas iza svojih leđa:

– Što to radiš?!

Odbacio sam novčanik i torbicu na klupicu - vratila se po papirnate maramice - a nikakvo mi objašnjenje nije padalo na pamet. Samo sam odmahnuo glavom i pobjegao glavom bez obzira. Otada svoju nesposobnost pamćenja imena drugih ljudi toj djevojci u čast, a prarafrazirajući naslov poznatoga filma, nazivam prema mjestu njezina stanovanja: Šestinsko čulo.

Još uvijek pod dojmom nesporazuma s bezimenom djevojkom, bacio sam pogled na Katedralu, sišao niza stube i došetao do Radićeve ulice. Sjeo sam u Pintu i popio hladan gemišt.

Kasnije sam je vidio dvaput, tek u prolazu. Nismo se ni pozdravili. Nikada nisam doznao njezino ime, a događaja se sjetim svaki put kada prolazim Strossmayerovim šetalištem.

– Stvarno prekrasno – nacerio mi se Vargek u lice. – Ne znam kaj bi djevojka uopće mogla misliti nakon tvojega prekapanja po torbici. I taj fakat da ne pamtiš imena ženskama s kojima izlaziš...

– To se dogodilo samo jednom – branio sam se nemušto... – Ustvari, nekoliko puta.

– Hm, hm... dobro... dobro... stanim na trenutak... Malo je neobična cijela ta situacija... – prekinuo nas je Gott, a prvi put sam na njegovu licu vidio zrnice sumnje u moju dobronamjernost i umnost. – Recimo da se tako nešto može dogoditi, evo zapisao sam sve, nije tako strašno... iako nije baš pohvalno, dragi naš gospodine Kukec.

– Al to nije sve – šaptao mu je u uho vragolasti Vargek. - On i napija cure ak mu je tak po volji... Kaj ne?

– Pa baš i nije tako... odnosno, ako mislite na onaj događaj s novinarkom prije desetak godina...

– Baš na to sam mislil... Prag 2005., siječanj, ak se ne varam...

– Koleeegaaaa, dobro ste obaviješteni – reče Gott zadovoljno. – Evo, lampica mi baš gori pokraj te godine i mjeseca te piše „Prag“. Pa što se tamo dogodilo, gospodine Kukec?

– Ha, gledajte, ništa posebno, čista slučajnost... – otpio sam gutljaj višnjevca i nastavio s pričom.
